

Tato akce je finančně podpořena prostřednictvím OP JAK projektu "Budoucnost vzdělávání: Strategické řízení a rozvoj priorit Univerzity Hradec Králové". Reg. č. CZ.02.02.XX/00/23_022/0009008

Archeologická olympiáda 17. 10. 2025

Memoriál Jury Kalfersta

Testové zadání

Body celkem	
-------------	--

Jméno a příjmení:

Startovní číslo:

Skupina: **B**

Důležité upozornění – správné odpovědi označte **kroužkem**. Za každou správnou odpověď na otázku jsou **2 body**. Celkem je možné získat **100 bodů**.

1. Jak se jmenovaly mince, ražené na našem území v raném středověku?
a) Denáry
b) Brakteáty
c) Groše
d) Dukáty
2. Které lokality na jižní Moravě patří mezi světově proslulá naleziště gravettienů?
a) Dolní Věstonice a Pavlov
b) Bylany a Vedrovice
c) Mikulčice a Staré Město u Uh. Hradiště
d) Hostýn a Radhošť
3. Rotunda je:
a) kruhová bašta
b) stavební forma raně středověkého kostela
c) renesanční vila
d) součást ženského zlatého pásu

Tato akce je finančně podpořena prostřednictvím OP JAK projektu "Budoucnost vzdělávání: Strategické řízení a rozvoj priorit Univerzity Hradec Králové". Reg. č. CZ.02.02.XX/00/23_022/0009008

4. Jaká mince byla ražena od 14. století v Kutné Hoře?
 - a) denár
 - b) tolar
 - c) krejcar
 - d) pražský groš**
5. Které etnikum bývá tradičně pokládáno za obyvatele střední Evropy mladší doby železné?
 - a) Germáni
 - b) Skytové
 - c) Kvádové
 - d) Bójové**
6. Z čeho je vyrobena Věstonická Venuše?
 - a) z pazourku
 - b) z vypálené hlíny**
 - c) z křemene
 - d) z čediče
7. Trojská válka se tradičně spojuje s kulturou:
 - a) mínojskou
 - b) mykénskou**
 - c) kykladskou
 - d) fénickou
8. Jaká monumentální struktura se v neolitu často stavěla a známe jí z mnoha nálezů i z Čech a Moravy?
 - a) kamenný menhir
 - b) kruhový areál – rondel**
 - c) hradiště
 - d) amfiteátr
9. Která kultura představuje nejstarší zemědělce v Čechách a na Moravě?
 - a) kultura s lineární keramikou**
 - b) kultura se šňůrovou keramikou
 - c) únětická kultura
 - d) halštatská kultura
10. Na konci doby halštatské a na počátku doby laténské existovalo v Čechách významné centrální hradiště s akropolí. Jak se lokalita nazývá?
 - a) Vladař
 - b) Minice
 - c) Závist**
 - d) Vyšehrad

Tato akce je finančně podpořena prostřednictvím OP JAK projektu "Budoucnost vzdělávání: Strategické řízení a rozvoj priorit Univerzity Hradec Králové". Reg. č. CZ.02.02.XX/00/23_022/0009008

11. Které písmo bylo používáno v mykénské civilizaci k zápisu rané řečtiny?
- a) hieroglyfy
 - b) lineární A
 - c) lineární B**
 - d) fénické písmo
12. Jaké období označujeme jako raný středověk?
- a) 6.–12. století**
 - b) 3.–5. století
 - c) 13.–16. století
 - d) 7.–10. století
13. Co označuje termín oppidum?
- a) opevněná hospodářská a mocenská centra**
 - b) speciální nápoj druidů
 - c) ohrazený dvorec
 - d) pohřebiště s bohatými mohylami
14. Které období sahá do 6. tisíciletí př. n. l.?
- a) eneolit
 - b) neolit**
 - c) doba bronzová
 - d) mezolit
15. S kterým římským císařem jsou spojeny markomanské války (2. pol. 2. stol. n. l.)?
- a) Traianus
 - b) Hadrianus
 - c) Marcus Aurelius**
 - d) Konstantin Veliký
16. Kdo to byl lokátor?
- a) úředník odpovědný za stopování během královských honiteb
 - b) převozník dřeva při splavování větších dřev
 - c) královský posel odpovědný za zprávy
 - d) služebník vrchnosti, který organizoval zakládání nových sídel**
17. Která moravská lokalita je proslulá bohatým hrobem velmože z doby stěhování národů?
- a) Staré Město u Uh. Hradiště
 - b) Blučina (Cezavy)**
 - c) Býčí skála
 - d) Dolní Věstonice

Tato akce je finančně podpořena prostřednictvím OP JAK projektu "Budoucnost vzdělávání: Strategické řízení a rozvoj priorit Univerzity Hradec Králové". Reg. č. CZ.02.02.XX/00/23_022/0009008

18. V 10. století byly v Čechách založeny první kláštery. Jakého řádu?

- a) **benediktiní a benediktinky**
- b) premonstráti a premonstrátky
- c) cisterciáci a cisterciačky
- d) augustiniáni a augustiniánky

19. Jaký pohřební ritus převažoval u germánského obyvatelstva ve starší době římské v Čechách?

- a) **žárový**
- b) kostrový
- c) megalitické hrobky
- d) pohřební ritus nezanechal archeologické stopy

20. První královská města byla na našem území zakládána:

- a) v 8. století
- b) v 10. století
- c) **ve 13. století**
- d) ve 14. století

21. Čím se proslavila rakouská lokalita Hallstatt, podle níž je označena jedna z částí doby železné?

- a) bojiště z počátku doby železné
- b) významné opevněné sídlo s doklady přítomnosti elit
- c) **pohřebiště a solné doly**
- d) doly na železnou rudu a sídliště

22. Typickým obydlím nejstarších zemědělců ve střední Evropě je:

- a) kamenný dům kruhového půdorysu
- b) polozemnice
- c) **dlouhý dům dřevěné konstrukce**
- d) srub s kamennou podezdívkou

23. Co je to záušnice?

- a) část raně středověké přilby
- b) **šperk**
- c) nemoc rozšířená v raném středověku
- d) nástroj k česání lnu

24. Které tvrzení o osadách v Dolních Věstonicích a Pavlově je pravdivé?

- a) lidé zde stavěli dlouhé domy s kamennými podezdívkami
- b) **obydlí byla tvořena z mamutích kostí, dřeva a kůží**
- c) jednalo se o první města Evropy
- d) obydlí byla vytesána do skály

Tato akce je finančně podpořena prostřednictvím OP JAK projektu "Budoucnost vzdělávání: Strategické řízení a rozvoj priorit Univerzity Hradec Králové". Reg. č. CZ.02.02.XX/00/23_022/0009008

25. Doba laténská je ve střední Evropě spojena s řadou inovací. Které z následujících k nim nepatří:
a) rotační mlýn
b) výroba železa
c) hrnčířský kruh
d) mince
26. Kde byli nejstarší přemyslovští vládci pohřbíváni?
a) na Pražském hradě
b) na Zbraslavi
c) na Vyšehradě
d) na Libici
27. Kultura únětická patří do:
a) starší doby bronzové
b) střední doby bronzové
c) pozdní doby bronzové
d) doby železné
28. Kamenné hrady byly na našem území stavěny od:
a) 7. století
b) 9. století
c) 10. století
d) 12. století
29. Mezi velkomoravská centra patří:
a) Levý Hradec
b) Závist
c) Libice
d) Mikulčice
30. Jakou formou pohřbívali nejstarší Slované na našem území?
a) žárově, tedy své mrtvé spalovali
b) kostrově
c) neznáme hroby z počátku raného středověku
d) společně do komunitních jam
31. Které z těchto sídlišť je považováno za nejstarší známé město světa?
a) Jericho (Palestina)
b) Ur (Mezopotámie)
c) Çatalhöyük (Anatolie, Turecko)
d) Mohendžo-Daro (Pákistán)

Tato akce je finančně podpořena prostřednictvím OP JAK projektu "Budoucnost vzdělávání: Strategické řízení a rozvoj priorit Univerzity Hradec Králové". Reg. č. CZ.02.02.XX/00/23_022/0009008

32. Co označuje termín nákrčník?

- a) kruhový šperk nošený na krku
- b) textilní návlek chránící krk
- c) železná krční pouta
- d) ochrana krku bojovníka

33. Jak probíhala změna velikosti zvířat při domestikaci?

- a) připoutání k člověku způsobilo zmenšení zvířete jednou provždy
- b) šlechtěním se velikost nejdříve snížila a pak mohla znovu narůstat
- c) domestikace na velikost neměla nikdy žádný vliv
- d) domestikace vždy vede jen ke zvětšení zvířat

34. Jak se nazývá hromadný nález uložených kovových předmětů?

- a) depot
- b) tumulus
- c) příkop
- d) obětiště

35. Který nástroj je typický pro starý paleolit?

- a) mikrolitický hrot
- b) čepel s otupeným bokem
- c) rydlo
- d) pěstní klín

36. Jaká lokalita se stala „učebnicovým“ příkladem neolitického sídliště v Čechách?

- a) Býčí skála
- b) Bylany u Kutné Hory
- c) Staré Město u Uh. Hradiště
- d) Velehrad

37. Které tvrzení o řivnáčské kultuře v Čechách je správné?

- a) je raně neolitická a charakteristická vrtanými kamennými sekerami
- b) spadá do pozdního eneolitu a je spojena s výšinnými sídlišti
- c) je laténská a váže se na oppida
- d) reprezentuje první Slované na našem území

38. Co označuje pojem gravettien?

- a) kulturu staršího paleolitu s pěstními klíny
- b) kulturní okruh mladého paleolitu charakterizovaný hroty s otupeným bokem
- c) kulturu mezolitu spojenou s mikrolity
- d) kulturu raných zemědělců

Tato akce je finančně podpořena prostřednictvím OP JAK projektu "Budoucnost vzdělávání: Strategické řízení a rozvoj priorit Univerzity Hradec Králové". Reg. č. CZ.02.02.XX/00/23_022/0009008

39. Jak se nazývá červeně lesklá stolní keramika dovážená z římských provincií na germánská sídliště?
a) bucchero
b) campanien
c) terra sigillata
d) majolika
40. Jaký je český termín pro období nazývané eneolit?
a) mladší doba železnou
b) mladší doba kamenná
c) pozdní doba kamenná
d) starší doba bronzová
41. Co je to bradatice?
a) zbraň, typ sekery
b) část raně středověké přilby
c) šperk nošený v oblasti brady
d) obřadní nádoba
42. Jaké prvky byste považovali za znaky „elity“ v halštatských pohřbech bylanské skupiny?
a) koňské postroje a kostry koní
b) šperky
c) jižní importy a čtyřkolové vozy
d) velké série keramických nádob
43. Který kmen sídlil v 6. století na jižní Moravě?
a) Gótové
b) Langobardi
c) Hunové
d) Avaři
44. Bergfrit byste hledali:
a) na středověké vesnici
b) jako součást středověkého mlýna
c) obranná věž středověkého hradu
d) součást radnice sloužící jako šatlava
45. Který kov tvoří bronz společně s mědí?
a) olovo
b) železo
c) cín
d) zinek

Tato akce je finančně podpořena prostřednictvím OP JAK projektu "Budoucnost vzdělávání: Strategické řízení a rozvoj priorit Univerzity Hradec Králové". Reg. č. CZ.02.02.XX/00/23_022/0009008

46. Kde se nachází nejlépe prozkoumané římské vojenské zařízení na Moravě?
- a) Mikulčice
 - b) Závist
 - c) Pohansko u Břeclavi
 - d) Mušov–Burgstall (Pasohlávky)**
47. Kdy přibližně začíná období paleolitu?
- a) asi před 10 000 lety
 - b) asi před 2,6 milionu let**
 - c) asi před 100 000 lety
 - d) asi před 5 000 lety
48. Co by podle aktuálních interpretací měla zpodobňovat slavná opuková hlava ze Mšeckých Žehrovic?
- a) keltského héra**
 - b) keltskou vládkyni
 - c) římského zajatce
 - d) božstvo
49. Představte si, že jste paleolitický lovec na Moravě v době ledové. Jak by změna klimatu na konci této epochy ovlivnila váš život?
- a) museli byste migrovat za stády, která se přesouvají na východ a sever**
 - b) začali byste stavět kamenné domy a chovat dobytek
 - c) začali byste používat bronzové zbraně
 - d) život by se nezměnil, protože klima nemělo vliv na zdroje potravy
50. Které období je typické používáním žárového pohřebního ritu?
- a) starší doba bronzová
 - b) mladší doba bronzová**
 - c) neolit
 - d) paleolit